

Roszik Dóra (SZTE JGYPK) és

Juhász Boglárka Anna (SZTE JGYPK):

A nevelési stílusok hatása a performancia-minősítő helyzetekben jelentkező szorongásra

Kulcsszavak: nevelési attitűd, teljesítményhelyzet, tesztzorongás, alulteljesítés, distressz

Vitathatatlan, hogy a szorongásos zavarok kiemelt népegészségügyi jelentőséggel bírnak. Jelenlétük gyakorta csökkent mértékű szociális funkciókkal, valamint életminőség-romlással járnak együtt, ennek szembeötlő jele az étellel való elégedettség mértékének radikális csökkenése (Hendriks és mtsai., 2016). A diákok tanulmányi előmenetelére megannyi gyermek- és ifjúkori pszichés zavar befolyással lehet. Az iskolai nevelési-oktatási intézményekben tapasztalt, nyíltan szembeötlő, a környezet számára is negatív hatással bíró tünetegyüttesek jobbra megfelelő figyelmet kapnak a nevelési színterek szereplőitől, úgymint a pedagógusoktól, a szülőktől és az intézményi munkához szorosan kapcsolódó egyéb szakemberektől. Ezekben az explicit esetekben felszínre bukkanó tünetek az eredményes és hatékony tanítási-tanulási folyamatot meggátolják, a zavartalan diák-diák, valamint felnőtt-gyermek interakciókat preventálják (Sáfrány, 2020. 59–75. o.). Iskolai környezetben sokkal könnyebben azonosíthatók a magatartászavaros és a figyelemzavaros gyermekek, szemben a szorongással küzdőkkel. Ennek oka abban keresendő, hogy előbbieket jelentősen gátolják a gyermekek tanulóközösségben való részvételét, míg utóbbi diszkrétebben jelentkeznek, kevésbé tűnik ártónak. A teljesítményhelyzetekhez köthető szorongásformákat tesztzorongásként határozhatjuk meg, az efféle szorongástípus a negatív motiváció egyik legfontosabb aspektusa, és közvetlen gyengítő hatással bír az iskolai teljesítményre. A tesztzorongás az értékelő helyzetekben jelentkező szorongásérzésből eredő válaszreakciók összessége, amelyet a tanulók az érzelmek és kogníciók (aggodalom) két széles dimenziójában élnek át. Kutatásunkban arra kerestük a választ, hogy a szülők által preferált nevelési stílusoknak milyen hatásai lehetnek a tanulók iskolai teljesítményére. Fontosnak tartottuk feltárni, hogy a nevelési elvek milyen mértékben befolyásolják az értékelési helyzetekben jelentkező tesztzorongást, hiszen a korunkat jellemző gyors ütemű társadalmi változások átformálták a klasszikus családmodelleket és a családról alkotott képünket, egyre inkább tapasztalható az a tendencia, miszerint új kihívásokkal kell szembenézniük és megküzdíteniük ezeknek a kiscsoportoknak (Novák, 2009). Rendkívül fontos tehát, hogy a szülők milyen nevelési stílust alkalmaznak, mennyi tudással rendelkeznek arra nézve, hogy milyen minőségű családi légkör a legalkalmasabb gyermekük ideális szellemi és testi fejlődésének megteremtéséhez.